

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/197/2020
Identifikačné číslo spisu:	2116207266
Dátum vydania rozhodnutia:	28.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2116207266.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne C. D., bytom v G., zastúpenej JUDr. Tiborom Sanákom, advokátom, so sídlom v Trnave, Námestie SNP 2, proti žalovanému N., IČO: XX XXX XXX, so sídlom v P., Y. X, zastúpenému JUDr. Robertom Sívákom, advokátom, so sídlom v Nových Zámkoch, Pod Lipami 80, o zaplatenie 24.895 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 27C/94/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 28. januára 2020 sp. zn. 11 Co/132/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave (ďalej aj odvolací súd) rozsudkom z 28. januára 2020 sp. zn. 11 Co/132/2019 potvrdil rozsudok Okresného súdu Trnava (ďalej aj len okresný súd alebo súd prvej inštancie) z 13. februára 2019 č. k. 27C/94/2016-118 a rozhodol, že žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške.

1.2. Súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala voči žalovanému a pôvodne aj voči K. Ď. spoločne a nerozdielne zaplatenia 24.895 € s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 1. decembra 2015 do zaplatenia a náhrady trov konania z dôvodu, že 9. apríla 2009 odovzdala spolu s bratom Ľ. C. žalovanému zálohu na kúpu 2-izbového bytu č. XX na X. poschodí bytového domu v P. na D. A. X, o čom svedčil príjmový pokladničný doklad. V čestnom prehlásení K. Ď. uviedla, že prevzala od žalobkyne a jej brata sumu 49.790 €, ktorá predstavovala zálohu na kúpu bytu. V ten istý deň bola uzavretá zmluva o budúcej kúpnej zmluve medzi bratom žalobkyne a budúcim predávajúcim W. P.. Dňa 15. septembra 2015 zomrel brat žalobkyne, preto nebolo možné trvať na uzavretí riadnej kúpnej zmluvy, napriek výzve žalovaný ani K. Ď. sumu 24.895 € žalobkyni neuhradili. Uznesením č. k. 27C/94/2016-87 zo dňa 20.03.2018 súd prvej inštancie konanie voči pôvodne žalovanej K. Ď. zastavil z dôvodu vyhlásenia konkurzu na jej majetok uznesením Okresného súdu Trnava z 1. februára 2018 sp. zn. 25OdK/18/2018.

1.3. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že žalobkyňa sa domáhala voči žalovanému vydania

bezdôvodného obohatenia ako majetkového prospechu získaného plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, pretože brat žalobkyne - budúci kupujúci dňa 15.09.2015 zomrel a nebolo možné uzatvoriť riadnu kúpnu zmluvu. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení, že žalovaný sa bezdôvodne obohatil tým, že žalobkyňa zaplatila polovicu ceny bytu žalovanému na základe zmluvy o budúcej kúpnej zmluve. Žalobkyňa sa svojho nároku domáhala na základe zmluvy, ktorej nebola účastníčkou. Zmluva bola uzavretá medzi budúcim kupujúcim - bratom žalobkyne a budúcim predávajúcim, prevzatie zálohy za byt, ako vyplýva z príjmového pokladničného dokladu i z čestného prehlásenia, písomne potvrdila K. Ď.. Vykonaným dokazovaním nebol preukázaný dôvod, prečo sa na úhrade ceny bytu podieľala aj žalobkyňa, keď nebola účastníčkou zmluvy o budúcej kúpnej zmluve. Súd prvej inštancie tak dospel k záveru, že ak sa žalobkyňa podieľala na úhrade ceny bytu, ktorý mal nadobudnúť jej brat na základe zmluvy o budúcej kúpnej zmluve, išlo o plnenie žalobkyne v prospech jej brata a preto na strane žalovaného z tohto titulu nemohlo dôjsť k vzniku bezdôvodného obohatenia plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol.

1.4. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia okresného súdu. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia uviedol, že je potrebné oddeliť právny vzťah založený zmluvou o sprostredkovaní z 9. apríla 2009, uzavretou medzi C.. C. C.-P.-O. ako sprostredkovateľom a žalobkyňou a jej bratom Ľ. C. ako predávajúcimi nehnuteľnosti - rodinný dom so súpisným číslom XXXX na parcele XXXX/X a záhradu na parcele č. XXXX/X, zapísanými na liste vlastníctva XXXX pre obec a katastrálne územie P., od skutočnosti zamýšľanej kúpy predmetného bytu. K odvolacej námietke žalobkyne, že medzi C.. C. C.Š.-P.-O. ako sprostredkovateľom a žalobkyňou a jej bratom Ľ. C. ako záujemcami vznikla ústna zmluva o sprostredkovaní, ktorej predmetom bolo sprostredkovanie kúpy predmetného bytu, odvolací súd uviedol že z vykonaného dokazovania žiadnym spôsobom nevyplynulo uzavretie sprostredkovateľskej ani inej zmluvy, predmetom ktorej mal byť byt a účastníkom ktorej mal byť žalovaný.

V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na to, že zmluva o budúcej kúpnej zmluve bola uzavretá medzi W. P. ako budúcim predávajúcim a Ľ. C. ako budúcim kupujúcim, ani z tejto zmluvy nevyplynul žiaden právny vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným. C.. C. C. vo svojich písomných vyjadreniach a aj v rámci svojho výsluchu na pojednávaní dňa 21.05.2018 poprel akýkoľvek právny vzťah so žalobkyňou a jej bratom týkajúci sa predmetného bytu a žalobkyňa v konaní nepredložila žiaden dôkaz, z ktorého by existencia tvrdenej zmluvy o sprostredkovaní, resp. inej zmluvy týkajúcej sa predmetného bytu vyplynula.

1.5. Odvolací súd sa nestotožnil ani s tou odvolacou námietkou žalobkyne, že v konaní bolo bezpečne preukázané, že žalovaný si ponechal časť kúpnej ceny vo výške 49.790 € ako zálohu za byt. Táto skutočnosť v konaní nad všetku pochybnosť preukázaná nebola, najmä ak bolo obsahom súdneho spisu Čestné prehlásenie K. Ď., že prevzala 49.790 € od Ľ. C. a C. D. ako zálohu za predmetný byt. Príjmový pokladničný doklad je podpísaný K. K., Ľ. C. a C. D., podpis žalovaného ako príjemcu sa na tomto doklade nenachádzal.

1.6. Odvolací súd však poukázal najmä na skutočnosť, že žalobkyňa sa domáha od žalovaného vydania bezdôvodného obohatenia z dôvodu vyplatenia zálohy na kúpnu cenu za predmetný byt na základe zmluvy o budúcej kúpnej zmluve, ktorej viazanosť zanikla smrťou Ľ. C. - ako zdôraznil právny zástupca žalobkyne na pojednávaní dňa 21. mája 2018. Účastníkmi tejto zmluvy však nebola ani žalobkyňa ani žalovaný. Z tohto dôvodu preto nemohlo prísť k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného a žalobkyňa nebola oprávnená domáhať sa nároku na základe uvedenej zmluvy. Súd prvej inštancie preto správne ustálil, že žalobkyňa neunesla v konaní dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. So záverom súdu prvej inštancie o neunesení dôkazného bremena žalobkyňou sa tak odvolací súd stotožnil.

1.7. Odvolacie námietky žalobkyne spočívali v poukaze na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) - súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a § 365 ods. 1 písm. h) CSP - súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Z obsahu spisu v preskúmvanej veci a napadnutého rozsudku odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, preto odvolacia námietka žalobkyne uplatnená v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f) CSP nebola dôvodná. Odvolací súd po preskúmaní záverov súdu prvej inštancie konštatoval, že neobstála ani

námietka žalobkyne, ktorá vychádzala z ustanovenia § 365 ods. 1 písm. h) CSP, keď podľa žalobkyne súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolací súd uzavrel, že súd prvej inštancie na správne zistený skutkový stav správne zvolil a aplikoval príslušné právne normy, ktoré aj správne interpretoval.

2. Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňovala z hľadiska § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Potom, ako v dovolaní zopakovala skutkový stav ako aj obsah rozhodnutí nižších súdov, bola toho názoru, že jej súdy neposkytli dostatočnú ochranu a porušili jej právo na spravodlivý proces. Súd prvej inštancie a aj odvolací súd dospeli na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP), neuvedomili si, čoho sa žalobkyňa domáha a na základe čoho. Tento skutkový stav splietali a zamieňali so zmluvou o budúcej kúpnej zmluve zo dňa 9. apríla 2009, ktorá na jej nárok nemala žiaden vplyv. Súdy sa nesnažili zistiť, kde a u koho zostali peňažné prostriedky z predaja rodičovskej nehnuteľnosti a prečo ak zostali u C.. C., ich tento doteraz nevrátil. Súdy nevysvetlili, prečo uverili C.. C., u ktorého výpovede je jasná účelovosť, lebo mal záujem na tom, aby nemusel vrátiť peniaze a neuverili žalobkyni, jej dcére a svedkyni Ď. - najbližšej spolupracovníčky C.. C.Í., keď všetky usvedčovali C.. C. z klamstva. Mala za to, že v tomto smere došlo k úplnému zlyhaniu súdov, pretože vyhodnotili dôležitosť a pravdivosť dôkazov za súčasného porušenia pravidiel formálnej logiky. Na základe nesprávneho vyhodnotenia skutkového stavu, odvolací súd pochybil aj pri aplikácii § 365 ods. 1 písm. h) CSP, keď správne zvolenú právnu normu nesprávne interpretoval. Žiadala rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

3. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) zistil, že dovolanie nie je prípustné.

5. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 ods. 1 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v

dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. Dovolateľka prípustnosť svojho mimoriadneho opravného prostriedku vyvodzovala s poukazom na § 420 písm. f/ CSP, a posudzujúc obsah dovolania, namietala, zrejme, vyhodnotenie dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie v rozpore s logikou, nepresvedčivosť záverov súdov, prečo, tomu ktorému dôkazu uverili a súčasne nesprávnu aplikáciu správnej právnej normy na zistený skutkový stav.

10. Pokiaľ dovolateľka v súvislosti s vadou v zmysle § 420 písm. f/ CSP vytýkala nedostatky v zistenom skutkovom stave a v nesprávnom hodnotení dôkazov, dovolací súd uvádza, že nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania je dovolacia námietka týkajúca sa (prípadného) nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov odvolacím súdom, ktoré bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie a (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá.

10.1. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu, sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (tu porovnaj aj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak tieto vady v prejednávanej spore dovolací súd vecí nezistil.

10.2. Z obsahu dovolania je možné uzavrieť, že dovolateľka v podanom dovolaní namietala v zmysle § 420 písm. f/ CSP aj nesprávne právne posúdenie. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

10.3. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobkyne z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, nevyplýva.

11. Ak dovolateľka v úvode svojho dovolania poukázala na to, že ho podáva i v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolací súd k tomuto uvádza nasledovné.

11.1. V zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

11.2. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“.

11.3. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu, ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pri tom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť odvolacieho súdu je zameraná na prijatie záveru, či nový prípad je s ohľadom na

jeho skutkový rámec v relevantných otázkach podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu.

11.4. Dovolateľka však nevymedzila žiadnu právnu otázku, ktorá bolo v konaní riešená a od riešenia ktorej by sa odvolací súd prípadne pri svojom rozhodnutí odklonil, a neoznačila ani žiadne rozhodnutie dovolacieho súdu. Všeobecné konštatovanie (vyjadrenie nespokojnosti s rozhodnutím odvolacieho súdu) nie je spôsobilé umožniť v tomto smere dovolací prieskum prípustnosti dovolania s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, i keď bol tento dôvod prípustnosti dovolateľkou označený.

12. Z uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že argumentácia dovolateľky, je nedostatočná (žiadna) a nie je v podanom dovolaní vymedzená spôsobom zodpovedajúcim § 431 až 435 CSP. Uzavrel preto, že na podklade dovolania žalobkyne nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

12.1. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen všeobecnej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

13. Dovolací súd odmietol podané dovolanie podľa § 447 písm. c/, f/ CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

14. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.